THOMAS MARKMANN

PAVEL GEJGUŠ
REŽIE

CHLAPEC, KTERÝ SNIL O STAVU BEZTÍŽE

divadloarena.cz

KOMORNÍ SCÉNA ARÉNA

CHLAPEC, KTERÝ SNIL O STAVU BEZTÍŽE

Jen si představ, že bys jednou mohl být někým úplně, úplně jiným.

Autor Thomas Markmann
Režie Pavel Gejguš
Překlad Michal Penc
Dramaturgie Kateřina Součková
Hudba Ivan Acher
Scénografie Matěj Sýkora
Kostýmy Lenka Jabůrková
Světelný design Lukáš Dřevjaný
Inspice Barbora Filová
Text sleduje Kamila Holaňová

Obsazení:
René Jan Chudý
Birthe, jeho matka Renáta Klemensová
Theis, kamarád Michael Rozbroj
Winnie Michaela Bajgarová
Rusák Milan Cimerák

Premiéra 7. 11. 2026 v 18.30

Bylo pro mě těžké říkat lidem Ne!

S dánským dramatikem Thomasem Markmannem (*1971) jsme hovořili o tématech, jichž se dotýkáme při inscenování jeho hry *Chlapec, který snil o stavu beztíže*.

Mluvili jsme spolu o vesmíru, nadváze, instalatérství a o tom, co to v současné době znamená být muž. A především o tom, proč je tak uspokojující vyprávět svůj vlastní příběh.

Rozhovor s dramatikem, který v roce 2015 obdržel mj. i Reumertovu cenu pro nejlepšího dramatika roku, vedla Kateřina Součková.

Co vás inspirovalo ke hře *Chlapec, který snil o stavu beztíže*?

Je to tak trochu můj vlastní příběh. Na kurzech dramatického psaní nám říkali, že bychom neměli příliš čerpat z vlastních zážitků, ale já celou svoji kariéru nic jiného nedělal. Myslím, že právě proto píšu. To, jak žijete, vás totiž nutí klást spoustu otázek – jak sobě samému, tak i celému světu. Psaní je způsob, jak přemýšlet. Jako kluk jsem měl velkou nadváhu, když mi bylo šestnáct, vážil jsem asi sto pět kilo, byl jsem prostě tlustý. Můj otec nezemřel, jako je to ve hře, ale měl jsem nemocnou maminku. První obraz, který jsem z té hry měl, byla scéna, kde máma stojí před ledničkou a dává si čípek do zadku. Věděl jsem, že ten obraz je hrozně důležitý. Teď, když jsem dospělý, připadá mi ten výjev naprosto šílený, ale tenkrát to pro mě bylo normální. Stejně jako ve hře Reného i mě fascinoval vesmír a vesmírné prostory. Že jsme malinká planetka mezi miliardami miliard planet a slunečních soustav, kroužíme tady a já mám nadváhu… Měl jsem pocit, že ten příběh musím sepsat proto, abych ho sám pochopil.

To je hezká věta: „Psaní je způsob, jak přemýšlet.“ Co přesně tím myslíte?

Že umění obecně je jiný jazyk. Můžeš si promluvit s psychologem, ale můžeš svůj příběh i napsat, aby ses pokusil pochopit své místo ve světě a proč se cítíš tak, jak se cítíš. Proč je někdy těžké v tomhle světě být, proč nemůžeš být prostě spokojený a šťastný? Myslím, že je to každodenní boj, kdy hledáš smysl toho, proč tu jsi. Živil jsem se mnoha různými věcmi a pátral jsem, co bych vlastně chtěl v životě dělat. Stejně jako René jsem vyučený instalatér, ale hned jsem věděl, že to pro mě není a že bych měl dělat něco jiného.

Ve skutečnosti se ale hvězdy a galaxie nehýbou. Rozpíná se sám vesmír.

Vycházíte při psaní příběhů vždy jen z vlastních zkušeností?

Často říkám, že jedna třetina mé práce je moje vlastní. Vychází z mých nápadů, z mé potřeby vyprávět něco konkrétního. V další třetině případů jde o zadání typu divadelní dramatizace a ta poslední třetina je někde mezi tím. Věci, které jsou moje vlastní, obvykle vycházejí z něčeho uvnitř mě. V Herning Ny Teater právě teď hostuje moje hra ***Når Vinden Vender*** (česky ***Když se otočí vítr***, ukazuje vztah mužů tří různých generací, kteří se pokoušejí vzájemně si porozumět, pozn. aut.), což není přímo můj příběh. Ale částečně vlastně ano, protože také hledám, jak se vypořádat s tím, že se svět mění a že člověk neví, jak si s tím poradit. I když se v psaní pořád cítím jako nováček, v Dánsku už vlastně patřím k těm starým, kterých se musíte zbavit. Musí přijít nová krev – noví lidé, kteří dosud neměli šanci vyprávět svůj příběh. Hodně o tom teď v Dánsku mluvíme, protože je tu spousta lidí různých etnických původů a barev pleti, kteří by měli vyprávět své příběhy, stejně jako ženy by měly vyprávět své příběhy... Z tohoto pohledu nejsem v současné době „in". Práce mám hodně, ale opravdu cítím změnu větru. Není to můj příběh, který je dnes zajímavý, a právě o tom teď píšu.

To mi přijde jako dobrý způsob, jak se s tím vypořádat.

Je to moje realita, můj příběh. Jak už jsem říkal, psaní je způsob myšlení a také způsob, jak se vypořádat s něčím uvnitř. Nejsem s tím smířený, nevím, co si o tom mám myslet a jak se s tím vyrovnat, a tak o tom musím psát. Naštěstí existuje i někdo další, koho to zajímá, protože je nás v současné době spousta, kteří se cítíme podobně.

Ve vašich hrách tohle téma cítím. V *Chlapci* existuje podle mě trochu krize tradičních mužských vzorců chování. Reného otec je mrtvý, Theis chce být drsný, ale uvnitř je nejistý, Rusák je pod tím vším siláckým zdravým rozumem taky trochu ztracený...

Tohle téma mě provázelo v mnoha podobách, protože jsem muž a představy o tom, jací bychom měli jako muži být, se mění. A neustále se o tom vyjednává. Je mi padesát pět a pořád jsem nepřišel na to, proč jsem tady nebo co bych měl dělat. Možná je život jedno velké hledání – hledáte v sobě i proč jsou věci zrovna tak, jak jsou. A máte pravdu, jsem velmi křehký a zároveň i tvrdý. Dokážu se vyrovnat s mnoha věcmi, prožil jsem toho hodně. Moje máma byla těžce nemocná, vyrůstal jsem s nadváhou. Když jsem byl dítě, moje narozeniny se nikdy neslavily. Rodiče mi nikdy neřekli, že mě milují, a za celý život mě ani jednou neobjali. Můj otec si vzal život, když mu bylo devadesát jedna let. Prošel jsem si rozvody... Prostě spousta tvrdé reality a přitom uvnitř zůstávám klukem, který sní o tom, že se vznáší ve vesmíru. O stavu beztíže, kde se může nechat unášet prostorem. René ve hře, stejně jako většina z nás, potřebuje únikovou strategii. Způsob, jak uniknout z tvrdé reality, což děláme právě i v umění. V hudbě nebo divadle hledáme místo, kde můžeme pocítit stav beztíže, kde se můžeme nechat něčím unášet, kde je všechno v pořádku a kde je něco, co nám dává naději.

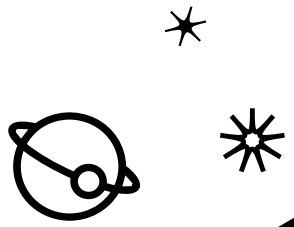

Je to můj život, tak snad o něm
můžu rozhodovat sám.

Původně jsem se chtěla zeptat, proč je důležité mít sny. Teď mám ale pocit, že snění je pro vás tak trochu i dělání divadla. A že snít v tomhle smyslu vlastně znamená přetvářet svět.

Jo. Když vyprávíš realitu vlastními slovy, můžeš ji přetvořit a rozhodnout se, jakým způsobem ji vyprávět. Každá postava, kterou jsem kdy napsal, je kousek mne samotného. Znamená to dát prostor i takové části sebe, kterou nemůžu nikomu ukázat. Ani své ženě, ani dětem. Je to část, která je velmi soukromá. Možná se za některé své stránky stydíš. Možná si myslíš, že by tě nikdo neměl rád, kdybys je ukázal. Ale když píšeš, je naprosto v pořádku ty dveře otevřít a vypustit to ze sebe, vytvořit z toho postavu. Člověk je sám v sobě rozdělený. Až když dá tomuhle svému vnitřnímu hlasu nějaký kredit, dokáže složit sám sebe opravdu dohromady.

Myslíte si, že se René bojí říkat Ne!, protože má strach, že ho pak ostatní nebudou mít rádi? Nebo proč je to v některých situacích tak těžké říct?

Myslím, že je to proto, že všichni chceme být milovaní. Vyrostl jsem na venkově a byl jsem tlustý kluk, který neměl žádnou holku. Winnie v té hře je taky skutečná postava. Sice nechtěla být kadeřnicí, ale pár let jsem do ní byl totálně zamilovaný. Jí to, myslím, přišlo jen legrační. Byl jsem pro ni dobrý kamarád a nikdy jsem nemohl být víc. Byl jsem si tak nejistý, v ničem jsem nebyl moc dobrý, nebyl jsem ani trochu přitažlivý. To je pak velmi těžké vytvořit si v tomhle věku nějakou identitu. Neměl jsem tušení, kdo je Thomas? Vzpomínám si, jak jsem se v šestnácti začal učit na instalatéra. Byly dny, kdy jsem si večer lehl do postele, plakal jsem a nevěděl proč. Bylo mi smutno a bylo pro mě těžké pochopit, že tohle je můj život. To přece ne! Nejsem v ničem dobrý, nemám holku, nesnáším svou práci, máma je nemocná a všechno je prostě na hovno! O co bych měl vůbec usilovat? Bylo pro mě těžké říkat lidem Ne! proto, že jsem chtěl být něčeho součástí. Chtěl jsem, aby si se mou hráli, aby se mnou něco podnikali, ať už dělali cokoli nebo mě přizvali k čemukoli… A tak jsem často souhlasil s věcmi, do kterých jsem neměl chuť. Bylo to ale lepší než nic.

Mladým postavám ve hře – Renému, Theisovi a Winnie – je devatenáct let a řeší i to, jak vypadají. Jaký podle vás máme v tomhle věku vztah k vlastnímu tělu?

Bylo by přehnané použít slovo trauma, ale prožil jsem období, kdy jsem byl opravdu tlustý a nenáviděl své tělo do té míry, že to bylo až destruktivní. Nedokázal jsem se na sebe ani podívat do zrcadla. Když moji přátelé chodili na pláž, vždy jsem si našel výmluvu, protože jen tak si sundat tričko, bych na veřejnosti v životě neudělal. Legrační je, že když mi bylo asi sedmnáct, zhubl jsem sedmadvacet kilo a úplně se tím proměnil. Pocit, že mám nežádoucí tělo, mě ale pronásleduje dodnes, i když jsem ve formě a pravidelně cvičím. Některé pohyby dělám stejně jako dřív, třeba když si sundávám tričko… Je hrozně důležité, abychom o svém těle mluvili co nejpozitivněji a v žádném případě se za něj nestyděli, protože pak nás to bude provázet po zbytek života. Alespoň u mě to tak je a znám spoustu lidí, kteří mají stejnou zkušenost. Jsou krásní, ale trpí traumatem z vlastního těla.

Mám už jen malou otázku na konec. Jaká je vaše oblíbená replika z *Chlapce, který snil o stavu beztíže*?

Líbí se mi třeba repliky, kdy si Winnie, inspirovaná Reném, představuje, že nebude kadeřnicí, ale zpěvačkou. A René, který sní neustále, by ji v ten moment měl podpořit, ale místo toho řekne: *„Nemůžeš přece jenom zpívat. Musíš taky z něčeho žít!“*

Už tu prostě nechci být.

Text v programu Kateřina Součková / **Titulní strana** Kryštof Doležal / **Fotografie** Roman Polášek / **Grafická úprava programu** Alena Sroková

Výroba scény Dekorace-VIP s.r.o. / **Jevištní mistr** Martin Huser / **Technika** Martin Jarošík, Jiří Šimek / **Světla** Václav Honč, Radim Havlík / **Garderoba** Jitka Puma Stauder, Anna Röbelová **Krejčové** Yvona Majerová, Naďa Mlýnková a Šárka Hudečková **Patina** Jitka Puma Stauder / **Masky a vlásenky** Blanka Pittá **Rekvizity** Barbora Filová

Ředitel Jakub Tichý / **Umělecký šéf** Ivan Krejčí **Tajemník uměleckého provozu** Petr Pěnkava **Marketing a propagace** Kateřina Neumannová

Komorní scéna Aréna, příspěvková organizace
28. října 289/2, 702 00 Moravská Ostrava
pokladna@divadloarena.cz

Prosíme choďte včas, po zahájení představení
není možný přístup do hlediště.

Činnost Komorní scény Aréna, příspěvkové organizace statutárního města Ostrava, je financována z rozpočtu města Ostravy.

Z originálu „Drengen der ville være vægtløs“ přeložil Michal Penc, práva ke hře zastupuje Aura-Pont.

Divadelní inscenace realizujeme za finanční podpory
Ministerstva kultury České republiky
a Moravskoslezského kraje.

...u nás jste v dobré společnosti

www.divadloarena.cz

OSTRAVA!!!

FATHER'S
COFFEE ROASTERY

Full HD tisk
printo

RENGL

ctp